

ОПЕРАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ: ДЕФІНІЦІЯ ПОНЯТТЯ ТА МІСЦЕ У ПІРАМІДІ СТРАТЕГІЙ ПІДПРИЄМСТВА

ВОДОЛАЖСЬКА Т. О., кандидат економічних наук, доцент.

E-mail: tatyana.vodolazhska@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0158-3343

АЧКАСОВА Л. М., кандидат економічних наук, доцент.

E-mail: lachkas@ukr.net, ORCID: 0000-0002-4519-7789

Кафедра менеджменту, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, вул. Я. Мудрого, 25, м. Харків, Україна, 61002.

***Анотація.** У статті наведено основні результати проведеного наукового дослідження в галузі операційного менеджменту. Встановлено, що для вирішення нагальних завдань із досягнення підприємствами і господарствами стратегічного розвитку в складних умовах (досить високий рівень конкуренції; функціонування в умовах невизначеності; необхідність миттєвого реагування на глобальні та локальні зміни, що зумовлюють потребу швидкої адаптації до нових реалій; потреба у забезпеченні модернізації, діджиталізації, інноваційного розвитку, підвищення якості, раціоналізації як виробництва, так і управління підприємствами в цілому, тощо) вкрай необхідним є формування та впровадження ефективного набору стратегій, однією із складових якого є операційна стратегія. Завдання уточнення її сутності, видів, складових елементів, підходів до формування, черговості розроблення і реалізації є дійсно доречними та вимагають деталізації. Передусім конкретизації змісту потребує термін «операційна стратегія».*

Здійснено ґрунтовний огляд сучасних напрацювань та досягнень науковців і практиків, присвячених дефініції операційної стратегії. Незважаючи на значний науковий доробок, підсумовано, що розглянуті визначення є абстрактними; деякі з них не дають чіткого розуміння її підпорядкованості, не окреслюють місце в загальній системі стратегічного управління підприємством.

Основна мета статті – сформулювати дефініцію терміна «операційна стратегія» на підставі акцентування на суттєвих його ознаках та конкретизації її місця у загальній піраміді стратегій.

У підсумку дослідження на підставі виокремлення сукупності суттєвих ознак шляхом використання опорних прийомів логіки, а також врахування змісту опорних (базових) термінів (стратегія та операційний менеджмент) сформульовано та конкретизовано дефініцію терміна «операційна стратегія підприємства». Основними суттєвими ознаками цього терміна встановлено: рішення щодо питань загальної політики та планів використання ресурсів; підтримка/забезпечення довгострокової конкурентної стратегії; досягнення стратегічної конкурентної переваги; план використання ресурсів фірми.

Конкретизовано місце операційної стратегії у загальній піраміді стратегій: розробляється на третьому рівні управління відповідно до конкурентної стратегії та є рівнозначною поряд із іншими функціональними стратегіями підприємства.

Ключові слова: стратегія, операційний менеджмент, операційна стратегія, суттєві ознаки операційної стратегії, місце операційних стратегій.

Постановка проблеми. Для ефективного ведення бізнесу, утримування вже зайнятих позицій на ринку в Україні і закордонних країнах та їх розширення наразі одним із нагальних завдань є досягнення підприємствами та господарствами стратегічного розвитку. Під час вирішення такого завдання всі суб'єкти господарювання незалежно від галузі, в якій вони функціонують, стикаються із множиною перешкод, які потребують врахування та подолання, зокрема: досить високий рівень конкуренції; функціонування в умовах невизначеності; необхідність миттєвого реагування на глобальні та локальні зміни, що зумовлюють потребу швидкої адаптації до нових реалій; потреба у забезпеченні модернізації, діджиталізації, інноваційного розвитку, підвищення якості, раціоналізації як виробництва, так і управління підприємствами в цілому тощо.

Оптимальні шляхи, способи та методи вирішення зазначених питань зазвичай знаходять відображення у продуктивному наборі стратегій, якими керуються підприємства у своїй діяльності, що розробляються за традиційною ієрархією: «загальна стратегія - ділові стратегії - функціональні стратегії». Однією із сукупності різновидів функціональних стратегій є операційна стратегія, що призначена для поліпшення і підвищення ефективності операційної діяльності та оптимізації відповідних процесів шляхом раціоналізації використання усіх видів ресурсів.

Уможливлення досягнення таких цілей потребує застосування нових підходів до управління операційною діяльністю, що знаходить відображення саме в операційній стратегії.

Тому питання, що стосуються уточнення її змісту, окреслення основних видів, складових елементів, підходів до формування, черговості розроблення та реалізації, є дійсно доречними і вимагають деталізації. І насамперед роз'яснення та уточнення потребує сам термін операційної стратегії підприємства, що і зумовлює постановку завдання щодо його дефініції.

Чітке однозначне розуміння її змісту дозволить виробити якісну дієву операційну стратегію, доречну в кожному окремому випадку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ретельне вивчення та аналіз найбільш змістовних публікацій теперішніх вчених, дослідників та практичних діячів, висвітлених у сучасних провідних виданнях за тематикою, присвяченою стрижневим питанням

здійснення операційної діяльності підприємств в цілому та розроблення операційної стратегії, зокрема [1-16], дозволили підсумувати: об'єктами проведених досліджень є різні проблеми. Серед них найбільш вагомий внесок у вирішення проблемних питань розроблення операційних стратегій здійснили: Дунда С., Рибачук-Ярова Т., Тюха І. – розглядали напрями підвищення ефективності операційної стратегії підприємства [1]; Карпенко Ю.В. – концепції її формування та методичні підходи до розробки [3]; Михайленко О.В. та Комарицька Н.І. – послідовність їх розроблення [7]; Коцко Т.А. – особливості формування для енергогенеруючих підприємств в умовах активізації загроз зовнішнього середовища [16] тощо.

Більшість науковців, серед яких Ратушняк О.Г., Кучер М.М., Сумець О.М., Снітко Є.О., Завгородня Є.Є., Капінос Г.І., Бабій І.В., Омеляненко Т. В., Осокіна. А. В., Гевко І. Б. та ін., у своїх працях [2 - 14] окреслювали сутність терміна «операційна стратегія підприємства».

Під час огляду новітніх публікацій за даною тематикою [1 - 14], незважаючи на значний науковий доробок дослідників, виявлено питання, що наразі залишаються невирішеними та потребують більш детального опрацювання. Насамперед було встановлено факт відсутності єдності думок та поглядів наукових діячів щодо дефініції терміна «операційна стратегія підприємства» (табл. 1).

Таблиця 1

Дефініції терміна «операційна стратегія підприємства»

Автори/джерела	Зміст терміна «операційна стратегія підприємства»
1	2
Ратушняк О.Г. [2]; Кучер М.М. [4]; Маркіна І.А., Помаз О.М., Помаз Ю.В. [10]; Гевко І.Б. [11];	Полягає в розробці загальної політики і планів використання ресурсів фірми, націлених на максимально ефективну підтримку її довгострокової конкурентної стратегії; підсистема корпоративної стратегії, представлена у вигляді довгострокової програми конкретних дій зі створення і реалізації продукту організації. Ця підсистема передбачає використання і розвиток усіх виробничих потужностей організації з метою досягнення стратегічної конкурентної переваги

Закінчення табл. 1

1	2
Сумець О.М. [5]	Визначає «як керувати ключовими організаційними ланками операційної системи, а також як забезпечувати виконання стратегічно важливих оперативних завдань»
Снітко Є.О., Завгородня Є.Є. [6]	Полягає «в прийнятті рішень по питанням загальної політики використання ресурсів організації задля забезпечення довгострокової конкурентної стратегії»
Михайленко О.В., Комарицька Н.І. [7]	Комплекс управлінських рішень, що визначає вимоги до операцій та забезпечує розроблення планів, що гарантують відповідність операційних можливостей вимогам
Капінос Г.І., Бабій І.В. [8]	Сукупність взаємопов'язаних управлінських рішень щодо розробки загальної політики та планів використання ресурсів підприємства (організації), що спрямовані на ефективну підтримку його довгострокової конкурентної стратегії в частині розвитку операційної системи
Омельяненко Т.В., Осокіна А.В. [9]	Одна з функціональних стратегій організації, що являє собою комплекс взаємозв'язаних рішень щодо того, як з технологічної, економічної, організаційної та ресурсної точок зору має бути організована нова чи впорядкована наявна операційна діяльність організації з метою досягнення нею стратегічних конкурентних переваг
Дикань В.Л., Зубенко В.О., Маковоз О.В., Токмакова І.В., Шраменко О.В. [12]	Система заходів, що забезпечує досягнення мети в основній та інших видах діяльності підприємства, крім інвестиційної і фінансової

Розглянуті у табл. 1 дефініції терміна «операційна стратегія підприємства» є абстрактними; деякі з них не дають чіткого розуміння її підпорядкованості, тобто не окреслюють її місце в загальній системі стратегічного управління підприємством.

Водночас потребує уточнення місце операційної стратегії у загальній ієрархії стратегій, оскільки у низці літературних джерел [2; 5; 6; 8 - 12] виявлено два основних варіанти:

1) операційна стратегія є самостійною функціональною стратегією, рівнозначною із іншими видами функціональних стратегій підприємств, що розробляються на третьому рівні управління (рис. 1.);

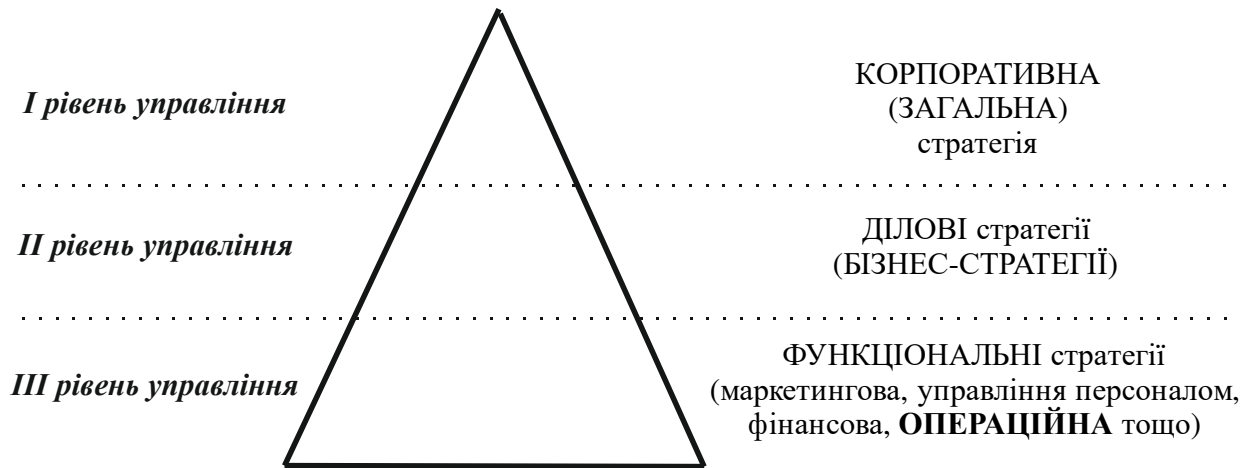

Рис. 1. Перший варіант місця операційної стратегії у загальній ієрархії стратегій підприємства [2; 6; 8; 9; 10; 11]

2) операційна стратегія є окремою складовою частиною загальної стратегії підприємства, що розробляється на четвертому відокремленому рівні управління (рис. 2.)

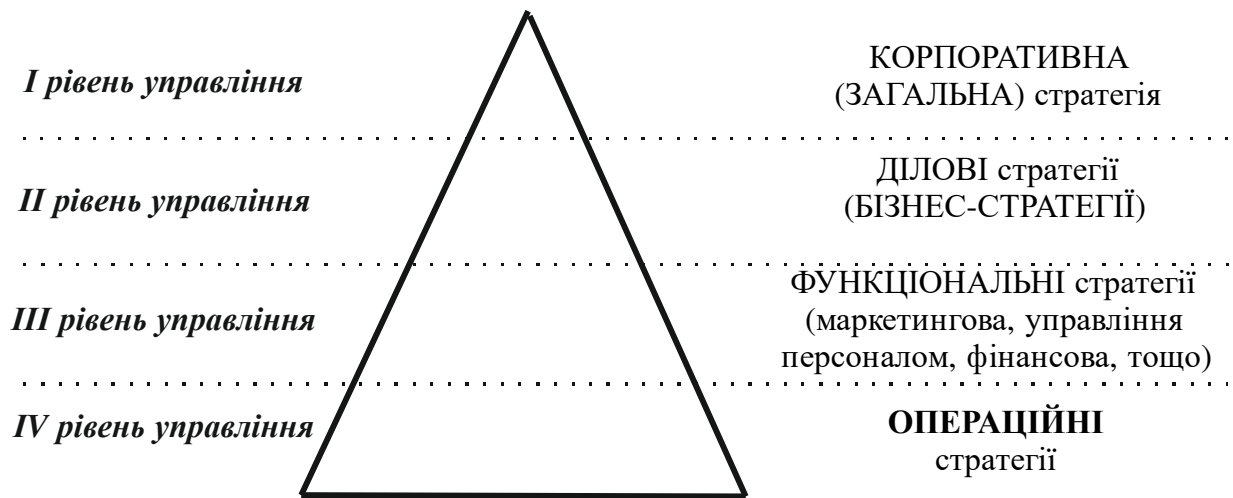

Рис. 2. Другий варіант місця операційної стратегії у загальній ієрархії стратегій підприємства [5; 12]

Невирішені складові загальної проблеми. Докладний аналіз наукових досягнень сучасних вчених та практиків у галузі операційного управління дозволяє дійти висновку, що дотепер залишаються певні проблемні питання, що потребують подальшого опрацювання та розв'язання:

- по-перше, сформульовані дефініції терміна «операційна стратегія підприємства» є досить загальними та нечіткими, містять

різні складові (плани, рішення, програма, загальна політика, підсистема, система заходів тощо);

- по-друге, потребує встановлення місця та підпорядкованості операційної стратегії у загальній її ієрархії.

Формулювання цілей статті – сформулювати дефініцію терміна «операційна стратегія» на підставі акцентування на суттєвих його ознаках та конкретизації її місця у загальній піраміді стратегій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Передусім для вирішення завдання із конкретизації дефініції «операційної стратегії» підприємства доцільно розглянути та врахувати зміст опорних (базових) термінів – стратегія та операційний менеджмент.

У попередніх напрацюваннях авторів обґрунтовано, що стратегія – це «генеральний напрям, комплексна програма дій організації по досягненню нею стратегічних довгострокових цілей організації. При цьому генеральний напрям – це основний (провідний) шлях діяльності (спрямованість) підприємства; комплексна програма дій – наперед продуманий план діяльності на певний період, який охоплює всі необхідні дії» [15, с. 9].

Операційний менеджмент/операційне управління доцільно розуміти як «діяльність, пов'язану із перетворенням організацією різних видів ресурсів (входів) у товари та послуги (виходи) [11, с. 6].

Водночас для розкриття сутнісно-змістовних характеристик терміна «операційна стратегія» підприємства доцільним є виокремлення сукупності суттєвих його ознак шляхом використання опорних прийомів логіки (порівняння, аналіз, синтез тощо).

Суттєвими вважають «ознаки, які визначають природу предмета, що відображається в понятті. Суттєві ознаки виступають основою узагальнення предметів у понятті та виділення їх серед інших, схожих з ними предметів» [17, с. 145].

Для виділення таких ознак проведено аналіз існуючих тлумачень змісту операційної стратегії, в результаті якого виділено загальний перелік ознак терміна і здійснено їх групування за сутнісною визначеністю та змістом передбачених дій (табл. 2).

Підсумком застосування зазначених методів проведення наукових досліджень є визначена сукупність основних та похідних суттєвих ознак поняття (основні суттєві ознаки «відображають сутність предмета, вони є вихідними»; похідні – «ознаки, що зумовлюються, впливають із основних» [17, с. 145]).

Таблиця 2

Аналіз терміна «операційна стратегія» підприємства

Ознаки терміна	Джерела										Ранг
	Рагушняк О.Г. [2]	Карпенко Ю.В. [3]	Кучер М.М. [4]	Снітко Є.О., Завгородня Є.Є. [6]	Михайленко О.В., Комарицька Н.І. [7]	Капінос Г.І., Бабій І.В. [8]	Омельяненко Т.В., Осокіна А.В. [9]	Маркіна І.А., Помаз О.М., Помаз Ю.В. [10]	Гевко І.Б. [11]	Дикань В.Л., Зубенко В.О., Маковоз О.В. та ін. [12]	
Сутнісна визначеність											
підсистема корпоративної стратегії	+		+					+	+		
довгострокова програма конкретних дій	+		+					+	+		
план використання ресурсів фірми	+		+	+				+	+		4
рішення з питань загальної політики та планів використання ресурсів	+		+	+		+		+	+		1-3
комплекс/сукупність взаємопов'язаних управлінських рішень, що визначає вимоги до операцій					+	+	+				
система заходів, що забезпечує досягнення мети										+	
Зміст дій											
підтримка/забезпечення довгострокової конкурентної стратегії	+		+	+		+		+	+		1-3
створення і реалізація продукту організації	+		+					+	+		
використання і розвиток усіх виробничих потужностей організації	+		+					+	+		
досягнення стратегічної конкурентної переваги	+		+				+	+	+	+	1-3
урахування стадії життєвого циклу галузі		+									
забезпечення розроблення планів, що гарантують відповідність операційних можливостей вимогам				+							
розвиток операційної системи					+						

Відповідно до основних суттєвих ознак терміна «операційна стратегія підприємства» за обома складовими (сутнісна визначеність поняття та зміст необхідних дій), виокремлених за найвищим рангом, віднесено такі:

- рішення з питань загальної політики та планів використання ресурсів (1-3 ранг);
- підтримка/забезпечення довгострокової конкурентної стратегії (1-3 ранг);
- досягнення стратегічної конкурентної переваги (1-3 ранг);
- план використання ресурсів фірми (4 ранг).

Для вирішення завдання щодо формулювання дефініції «операційна стратегія підприємства» доцільно додержуватися такого:

- 1) приєднання виокремлених основних суттєвих ознак до визначення терміна;
- 2) врахування ознаки стосовно відповідності довгостроковим цілям підприємства;
- 3) в якості підґрунтя для формулювання дефініції операційної стратегії застосувати визначення базових понять: «стратегія» та «операційний менеджмент».

Враховуючи викладені положення, операційною стратегією підприємства пропонується вважати генеральний напрям та комплексну програму дій і рішень підприємства щодо управління і раціонального використання різних видів ресурсів для їх перетворення у товари та послуги, спрямованих на досягнення стратегічної конкурентної переваги відповідно до довгострокових цілей і конкурентної стратегії.

Відповідно до сформульованої дефініції операційної стратегії підприємства можна підсумувати, що ця стратегія розробляється на третьому рівні управління відповідно до конкурентної стратегії (не окремо до кожної функціональної стратегії), є рівнозначною поряд із іншими функціональними стратегіями (відповідає першому варіанту її місця у загальній піраміді стратегій, рис. 1.).

Висновки. Таким чином, у науковій статті сформульовано та конкретизовано дефініцію терміна «операційна стратегія підприємства» на підставі акцентування на основних суттєвих його ознаках. Ключовою відмінністю запропонованого визначення є найбільш вищепне спільне врахування виокремлених основних суттєвих його ознак та включення до змісту операційної стратегії в якості складових

таких елементів: по-перше, ознаки стосовно відповідності довгостроковим цілям підприємства; по-друге, застосування визначень базових понять «стратегія» та «операційний менеджмент» в якості підґрунтя для формулювання дефініції операційної стратегії.

Також конкретизовано місце операційної стратегії у загальній піраміді стратегій: розробляється на третьому рівні управління відповідно до конкурентної стратегії та є рівнозначною поряд із іншими функціональними стратегіями підприємства.

Література

1. Дунда С., Рибачук-Ярова Т., Тюха І. Тайм-менеджмент як напрям підвищення ефективності операційної стратегії підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. № 42. URL : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1670>
2. Ратушняк О. Г. Операційний менеджмент: електрон. навч. посіб. Вінниця: ВНТУ, 2016. 243 с.
3. Карпенко Ю. В. Формування операційної стратегії підприємства на засадах концепції життєвого циклу галузі. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки*. 2016. № 21. Ч. 1. С. 103-107.
4. Кучер М. М. Конспект лекцій з дисципліни «Операційний менеджмент» для здобувачів вищої освіти із технічних спеціальностей. Кам'янське: ДДТУ, 2017. 153 с.
5. Сумець О. М. Проектування операційних систем: підруч. Київ: Університет «КРОК», 2021. 322 с.
6. Снітко Є. О., Завгородня Є. Є. Операційний менеджмент: навч.-метод. посіб. Старобільськ: ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021. 184 с.
7. Михайленко О. В., Комарицька Н. І. Розроблення операційної стратегії підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2017. № 16 (1). С. 176-179.
8. Капінос Г. І., Бабій І. В. Операційний менеджмент: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2019. 352 с.
9. Омеляненко Т. В., Осокіна А. В. Операційний менеджмент: презентаційний курс: навч. посіб. [електронний ресурс]. Київ: КНЕУ, 2016. 197 с.
10. Маркіна І. А., Помаз О. М., Помаз Ю. В. Операційний менеджмент: навч. посіб. Полтава: ПДАА, 2018. 226 с.
11. Гевко І. Б. Операційний (виробничий) менеджмент: конспект лекцій. Тернопіль: ТНТУ Імені Івана Пулюя, 2017. 128 с.
12. Стратегічне управління: навч. посіб. / Дикань В. Л., Зубенко В. О., Маковоз О. В., Токмакова І. В., Шраменко О. В. Київ: «Центр учбової літератури», 2013. 272 с.

13. Коленда Н. В. Поняття виробничої стратегії підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 15. С. 103-107. URL : <http://global-national.in.ua/issue-15-2017/23-vipusk-15-lyutij-2017-r/2763-kolenda-n-v-ponyattya-virobnichoji-strategiji-pidpriemstva>

14. Старченко Г. В., Калінько І. В., Косач І. А. Операційний менеджмент: навч. посіб. Київ: Кондор-Видавництво, 2020. 264 с.

15. Криворучко О. М., Водолажська Т. О. Управління персоналом підприємства: навч. посіб. Харків: ХНАДУ, 2016. 204 с.

16. Коцко Т. А. Формування операційної стратегії енергогенеруючих підприємств України в умовах активізації загроз зовнішнього середовища. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2016. № 13. С. 283-289. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/evntukpi_2016_13_43.

17. Конверський А. Є. Логіка: підручник. 2-ге вид., виправлене. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2017. 391 с.

References

1. Dunda, S., Rybachuk-Yarova, T., Tiukha, I. (2022). Taim-menedzhment yak napriam pidvyshchennia efektyvnosti operatsiinoi stratehii pidpriemstva [Time management as a direction of increasing the efficiency of the company's operational strategy]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, 42. Retrieved from : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1670> [in Ukrainian].

2. Ratushniak, O.H. (2016). Operatsiinyi menedzhment : elektron. navch. posib. [Operational management : electronic study guide]. Vinnytsia : VNTU [in Ukrainian].

3. Karpenko, Yu.V. (2016). Formuvannia operatsiinoi stratehii pidpriemstva na zasadakh kontseptsii zhyttievoho tsyklu haluzi [Formation of the operational strategy of the enterprise based on the concept of the life cycle of the industry]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriya Ekonomichni nauky – Scientific Bulletin of Kherson State University. Economic sciences series*, 21, 1. 103-107 [in Ukrainian].

4. Kucher, M.M. (2017). Konspekt leksii z dystsypliny «Operatsiinyi menedzhment» dlia zdobuvachiv vyshchoi osvity iz tekhnichnykh spetsialnostoni [Synopsis of lectures on the discipline «Operational Management» for students of higher education in technical specialties]. Kamianske: DDTU [in Ukrainian].

5. Sumets, O.M. (2021). Proiektuvannia operatsiinykh system: pidruch. [Design of operating systems: tutorial]. Kyiv: Universytet «KROK» [in Ukrainian].

6. Snitko, Ye.O., Zavorodnia, Ye.Ie. (2021). Operatsiinyi menedzhment : navch.-metod. posib. [Operational management: educational and methodological manual]. Starobilsk: DZ «LNU imeni Tarasa Shevchenka» [in Ukrainian].

7. Mykhailenko, O.V., Komarytska, N.I. (2017). Rozroblennia operatsiinoi stratehii pidpriemstva [Development of the company's operational strategy]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Mizhnarodni*

ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo – Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Series: International economic relations and the world economy, 16 (1), 176-179 [in Ukrainian].

8. Kapinos, H.I., Babii, I.V. (2019). Operatsiinyi menedzhment: navch. posib. [Operational management: training. manual]. Kyiv: TsUL [in Ukrainian].

9. Omelianenko, T.V., Osokina, A.V. (2016). Operatsiinyi menedzhment: prezentatsiinyi kurs: navch. posib. [elektronnyi resurs] [Operational management: presentation course: training manual [electronic resource]]. Kyiv: KNEU [in Ukrainian].

10. Markina, I.A., Pomaz, O.M., Pomaz, Yu.V. (2018). Operatsiinyi menedzhment: navch. posib. [Operational management : training manual]. Poltava: PDAA [in Ukrainian].

11. Hevko, I.B. (2017). Operatsiinyi (vyrobnychy) menedzhment: konspekt lektsii. [Operational (production) management: lecture notes]. Ternopil: TNTU Imeni Ivana Puliuia [in Ukrainian].

12. Dykan, V.L., et al. (2013). Stratehichne upravlinnia: navch. posib. [Strategic management: education. manual] / Dykan, V.L., Zubenko, V.O., Makovoz, O.V., Tokmakova, I.V., Shramenko, O.V. Kyiv: «Tsentr uchbovoi literatury» [in Ukrainian].

13. Kolenda, N.V. (2017). Poniattia vyrobnychoi stratehii pidpriemstva [Concept of production strategy of the enterprise]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky – Global and national economic problems*, 15, 103-107. Retrieved from: <http://global-national.in.ua/issue-15-2017/23-vipusk-15-lyutij-2017-r/2763-kolenda-n-v-ponyattya-virobnichoji-strategiji-pidpriemstva> [in Ukrainian].

14. Starchenko, H.V., Kalinko, I.V., Kosach, I.A. (2020). Operatsiinyi menedzhment: navch. posib. [Operational management: training manual]. Kyiv: Kondor-Vydavnytstvo [in Ukrainian].

15. Krivoruchko, O.M., Vodolazhska, T.O. (2016). Upravlinnya personalom pidpriemstva: navch. posib. [Personnel management of the enterprise : training manual]. Kharkiv: HNADU [in Ukrainian].

16. Kotsko, T.A. (2016). Formuvannia operatsiinoi stratehii enerhoheneruiuchykh pidpriemstv Ukrainy v umovakh aktyvizatsii zahroz zovnishnoho seredovyshcha [Formation of the operational strategy of energy-generating enterprises of Ukraine in the conditions of intensifying threats to the external environment]. *Ekonomichniy visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu Ukrainy «Kyivskiy politekhnichnyi instytut» –Economic Bulletin of the National Technical University of Ukraine «Kyiv Polytechnic Institute»*, 13, 283-289. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evntukpi_2016_13_43 [in Ukrainian].

17. Konverskyi, A.Ie. (2017). Lohika: pidruch. 2-he vyd., vypravlene [Logic: textbook, 2nd edition, corrected]. Kyiv: VPTs «Kyivskiy universytet» [in Ukrainian].

OPERATIONAL STRATEGY: DEFINITION OF THE TERM AND ITS PLACE IN THE PYRAMID OF ENTERPRISE STRATEGIES

VODOLAZHSKA T., Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor.

E-mail: tatyana.vodolazhska@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0158-3343

ACHKASOVA L., Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor.

E-mail: lachkas@ukr.net, ORCID: 0000-0002-4519-7789

Department of Management, Kharkiv National Automobile and Highway University, Ya. Mudrogo str., 25, Kharkiv, Ukraine, 61002.

***Abstract.** The article presents the main results of the conducted scientific research in the field of operational management. It was established that in order to solve the urgent tasks of achieving strategic development by enterprises and farms in difficult conditions (quite a high level of competition; functioning in conditions of uncertainty; the need for immediate response to global and local changes, which lead to the need for rapid adaptation to new realities; the need to ensure modernization, digitalization, innovative development, quality improvement, rationalization of both production and management of enterprises in general, etc.) it is absolutely necessary to form and implement an effective set of strategies, one component of which is an operational strategy. The task of clarifying its essence, types, constituent elements, approaches to formation, sequence of development and implementation are really appropriate and require detailing. First of all, the term "operational strategy" needs to be specified.*

A thorough review of modern developments and achievements of scientists and practitioners dedicated to the definition of operational strategy was carried out. Despite significant scientific work, it is concluded that the considered definitions are abstract; some of them either do not give a clear understanding of its subordination, or do not outline its place in the general system of strategic management of the enterprise.

Thus, the main purpose of the article is to formulate a definition of the term "operational strategy" based on the emphasis of its essential features and specifying its place in the general pyramid of strategies.

As a result of the research, based on identifying a set of essential features by using the supporting techniques of logic, as well as taking into account the content of the supporting (basic) terms (strategy and operational management), the definition of the term "operating strategy of the enterprise" was formulated and specified. The main essential features of this term have been established, such as: decisions on issues of general policy and plans for the use of resources; support/ensure long-term competitive strategy; achievement of strategic competitive advantage; a plan for using the firm's resources.

The place of the operational strategy in the general pyramid of strategies is specified: it is developed at the third level of management in accordance with the competitive strategy and is equal to other functional strategies of the enterprise.

Key words: strategy, operational management, operational strategy, essential features of operational strategy, place of operational strategies.